

Beslutningsforslag nr. B 116. Fremsat den 10. marts 2009 af Benny Engelbrecht (S), Yildiz Akdogan (S), Orla Hav (S), Henrik Dam Kristensen (S) og Niels Sindal (S)

Forslag til folketingsbeslutning om vederlagsfri offentlig gældsrådgivning

Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag om vederlagsfri offentlig gældsrådgivning.

Bemærkninger til forslaget

De samfundsmæssige og personlige følger af overgældsætning er alvorlige. Problemerne er vokset, selv om man siden 1984 har givet dybt forgældede mennesker mulighed for at få afskrevet eller nedskrevet deres gæld gennem en gældssanering. Forudsætningen for at opnå gældssanering er fortsat, at skyldnerens gæld er så stor, at skyldneren ikke menes at kunne afdrage gælden over en overskuelig årrække, typisk 5 år. Vilklårene for gældssanering er opregnet i konkurslovens § 197.

Forslagsstillerne noterer sig, at kommunerne i Norge, Sverige og Finland har pligt til at sikre adgang til gældsrådgivning for overgældsatte, mens der er begrænsede muligheder for gældsrådgivning i Danmark. De private aktører på området som Gaeld.com og ØKONOMIcentret belægger deres ydelser med meget synlige honorarer for deres medvirken til at søge gældssanering. Ligeledes tilbydes gældsrådgivning kun til kunder, man er sikker på kan få gældssanering. Det forekommer urimeligt at sætte sig i yderligere gæld, når man i forvejen ikke kan klare den allerede eksisterende.

I Sverige viser undersøgelser, at ca. 400.000 mennesker – svarende til 6 pct. af befolkningen – er overgældsatte, og at de øgede udgifter til sundhedsvæsenet og produktionstab som følge af overgældsætning koster det svenske samfund 30-50 mia. svenske kr. om året. Der er dog ingen sikker viden om det konkrete antal overgældsatte, så i mangel af gode data kan man bruge antallet af RKI-registreringer som pejlemærke, jf. pressemeddelelse af 18. januar 2009 fra RKI:

»For første gang i tre år stiger antallet af dårlige betalere i Danmark. Antallet af sager per person stiger, og gælden vokser for de næsten 200.000 personer i registret. Det viser en ny opgørelse fra Experians RKI register. Danske forbrugere skylder nu mere end 7,6 mia. kr.

Finanskrisen er ikke gået ubemærket hen over de danske forbrugere. En ny årlig opgørelse fra Experian viser, at RKI registret vokser sig større. 199.878 forbrugere, der i gennemsnit tegner sig for 2,5 sag hver, skylder tilsammen mere end 7,6 mia. kr., hvilket bety-

der, at hver skyldner i registret har 38.297 kr. i gæld på samvittigheden.

»Vi må konstatere, at der er sket stigninger i vores registreringer det seneste år. Både hvad angår antal personer og antal sager per person. Vi kan se, at det særligt er aldersgruppen fra 20-40 år, der døjer med økonomien. Det er her man konsoliderer sig økonomisk i livet, man er måske under uddannelse, og det er i denne aldersgruppe, man får børn. Det betyder, at det kan være svært at få enderne til at mødes,« siger kommunikationschef hos Experian, Camilla Rose, der samtidig opfordrer til, at man får professionel rådgivning, hvis man er ramt af gæld.

I aldersgruppen 21-30 år er 7 pct. af alle danskere registreret, mens det for de 31-40-årige er 6,3 pct. af befolkningsgruppen. For de 31-40-årige er gælden dog typisk højere end hos personer i tyverne, ligesom hver registreret i denne gruppe tegner sig for flere sager.

Opgørelsen viser også, at 4,69 pct. af den samlede voksne befolkning står opført i registret over gældsplagede danskere. Opdelt på de fem regioner, er det særligt region Sjælland, der er hårdest ramt. Her er 5,33 pct. af befolkningen registreret i RKI, og det er også sjællænderne, der gennemsnitligt tegner sig for det højeste beløb pr. sag. Kigger man ud over de danske kommuner, står det værst til i Lolland kommune, der indtager pladsen som Danmarks mest gældsplagede kommune med over ni pct. af befolkningen i RKI.«

Der kan også noteres en stigning i antallet af personer, der har opnået adgang til gældssanering de seneste år. Ifølge Domstolsstyrelsen, som fører statistik på området, var der i første halvår 2005 26 pct. af de 2.606 danskere, der søgte om gældssanering, som rent faktisk fik det, mens tallet steg til 31 pct. i samme periode i 2006. Af 2.846 ansøgere fik 892 tilsagn om at få gældssanering. I alt steg antallet af ansøgere fra 2.606 i første kvartal 2005 til 2.846 i samme periode året efter.

Der er således i dag meget få personer, som får gældssanering. Men selv om flere nu får gældssanering, står de uden reel rådgivningsmulighed eller in-

formation fra myndighedernes side, herunder især skifteretterne, der varetager sager om gældssanering. Årsagen til væksten i antallet af gældssanerede kan derfor formentlig også henføres til, at der i dag ikke findes offentlig betalt gældsrådgivning for skyldnere, hvor man bl.a. kan få hjælp til at søge om gældssanering, hvis gælden bliver bundløs.

Det er ikke værdigt, hvis de socialt svage i bundløs gæld kun kan rådes til at henvende sig i banken, hvor de ikke få den hjælp, de har brug for. Familier i en håbløs økonomisk situation er ikke blot truet af opløsning, de risikerer også hyppigt at miste deres bolig, hvilket sker med øget hyppighed. I første halvår 2008 forekom der 10.635 afsluttede udsættelsessager, og andelen af »effektive udsættelser« steg fra 14,6 pct. af samtlige udsættelsessager i 2004 til 18 pct. i samme tidsrum i 2008.

Konkurslovens bestemmelser om gældssanering blev revideret pr. 1. oktober 2005 og indeholder nye

regler med en mere detaljeret beskrivelse af, hvornår en skyldner kan opnå gældssanering, hvorved mange skyldnere har fået betydeligt bedre vilkår. Men der er ingen offentlig forpligtelse til at stille rådgivning, information og vejledning om gældssanering til rådighed for skyldnere.

Socialdemokraterne foreslår derfor, at samfundet træder til med hjælp i form af gældsrådgivning til skyldnere, så de f.eks. med en fast afbetalingsplan får reelle muligheder for at rette op på deres økonomi. Rådgivningen skal være vederlagsfri for skyldneren.

Det foreslås tillige, at de låneudbydere, der har høje ÅOP – årlige omkostninger i procent – på deres låneprodukter skal være med til at betale for gældsrådgivning til de danskere, der på grund af disse låneprodukter sidder i bundløs gæld. Konkret foreslås det, at låneudbydere med låneprodukter med ÅOP over 16 pct. skal betale 1 promille af deres samlede udlån til en offentligt drevet gældssaneringsordning.

Skriftlig fremsættelse

Benny Engelbrecht (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om vederlagsfri offentlig gældsrådgivning.

(Beslutningsforslag nr. B 116).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.